

RECONeixEMENT

Obra de Josep Bort

Durant unes setmanes del passat estiu va ser un interessant motiu d'atracció una exposició de maquetes de molins d'oli instal·lada al Parador de Turisme de Tortosa. Per allí van passar molts dels visitants del castell de la Suda, residents en aquella instal·lació hotelera i altres persones de la ciutat i poblacions veïnes. A través d'una vintena de maquetes fetes amb molta cura es mostrava l'evolució tecnològica de l'extracció d'oli a aquestes terres des de l'antiguitat fins a etapes recents.

N'era l'autor el jesuïta Josep Bort Chavarria, una persona que uneix una gran creativitat i habilitat manual amb la generositat per destinar els seus esforços a tasques col·lectives. Sense apartar-nos del camp de l'oli, juntament amb el jove arquitecte Marc Ferrando està recuperant les dades de tots els molins que hi va haver a Jesús,

que són al voltant d'un centenar. La recerca està molt avançada i s'espera que en data no llunyana pugui aparèixer un llibre.

Una altra vessant de les seves realitzacions ha estat la recuperació dels carraus. La gent gran encara pot recordar com per Setmana Santa deixaven de tocar les campanes a partir de les tres de la tarda del Divendres Sant en senyal de dol per la mort de Crist, fins a la seva Resurrecció, que durant anys se celebrava el dissabte de matinalada i, més tard, el diumenge de Pasqua. En aquell període d'unes hores o de gairebé dos dies es cridava es fidels als oficis religiosos amb els carraus. Un so sec i penetrant, certament no gaire agradable.

Bort ha construït centenars de carraus, la majoria menuts, però té el rècord Guinness tant del carrau més

menut i com del més gran. Amb la particularitat que sobre la caixa de cada carrau ha traçat amb pirogravat una imatge o referència del lloc on el destinava. Molt han anat a parar a territoris ben llunyans, d'Amèrica, Àsia i Oceania.

Per al campanar de la parròquia de Jesús va construir una matraca, que és com un carrau de grans dimensions, i que s'utilitza des de 2014 per Setmana Santa. S'ha recuperat una tradició.

Josep Bort és persona versàtil i polivalent. També és expert en gastronomia i participa en programes de Ràdio Tortosa. A les festes de Jesús i a la fira de l'Oli i de la Garrofa, assumeix la funció de locutor, i fins i tot de *showman* per a animar-ne algunes activitats.

Deia abans que estima la terra i la seva gent. Un exemple n'és que, per cir-

cumstàncies de la vida, com a representant comercial de xocolata a tot Catalunya va haver d'anar a viure a Barcelona. Al cap d'un temps. Però, la marca que distribuïa va ser adquirida per una altra empresa i ell va perdre la feina. Va decidir instal·lar una xarcuteria a la capital catalana, a la qual va posar el nom de Dertusa referència romana de la ciutat de Tortosa. A més, portava, des de Tortosa, baldanes i llonganisses per vendre allà. Jubilat, va retornar a viure a Jesús.

Voldria que aquest article servís, en primer lloc, com un reconeixement que crec que se li deu, però també per aprofitar la tasca de Josep Bort Chavarria com un bé ciutadà i un patrimoni que no es perdi. Sé que a ell, encara ben actiu, li faria molta il·lusió instal·lar una gran matraca al campanar de la catedral de Tortosa, de forma

Daniel Arasa

que passés al museu ja allí existent, que ja està en desús. Amb les obres de la façana de la catedral en marxa, no seria el moment adequat per fer-ho? Potser els membres del Cabildo s'ho poden pensar. I fer-ho no costa diners.

Quant a les maquetes de molins d'oli no n'hi ha prou que algunes puguin ser exhibides a la Fira de l'Oli i de la Garrofa de Jesús. Poden ser una aportació molt valuosa i pedagògica per a exhibició permanent al Centre d'Interpretació de l'Oli. Suggerixo als responsables d'aquest que les demanin.